

JAARVERSLAG 2016 WRAKINGSKAMER RECHTBANK GELDERLAND

Jaarverslag wrakingskamer Rechtbank Gelderland

Auteurs: mrs. T.P.E.E. van Groeningen (algemeen voorzitter) en T. de Munnik (algemeen coördinerend griffier)

Datum: 24 januari 2017

1. Inleiding

Dit is het jaarverslag van de wrakingskamer van de Rechtbank Gelderland van zowel de locatie Arnhem als de locatie Zutphen over het jaar 2016¹.

Dit jaarverslag is opgesteld om meer duidelijkheid te verschaffen, met name met betrekking tot de hoeveelheid en het soort verzoeken die aan de wrakingskamer zijn voorgelegd in het betreffende jaar.

In het jaar 2016 zijn er in totaal 47 wrakingsverzoeken bij de Rechtbank Gelderland ingediend. Er zijn geen verschoningsverzoeken gedaan.

2. Algemene informatie / Organisatie

De rechtbank Gelderland heeft een vaste wrakingskamer bestaande uit een algemeen voorzitter, meerdere plaatsvervangende voorzitters uit elke afdeling, waarvan één belast is met de coördinatie van de wrakingszaken in locatie Zutphen, rechterlijke ambtenaren uit elke afdeling, griffiers uit elke afdeling, onder wie één algemeen coördinerend griffier en één coördinerend griffier voor de locatie Zutphen, en administratieve medewerkers in Arnhem en Zutphen². Er wordt continu naar gestreefd om de wrakingskamer qua samenstelling een afspiegeling van de verschillende afdelingen van de rechtbank te laten zijn, alsook om een evenwichtige verdeling per locatie te hebben. Per 15 januari 2016 is mr. R.J. Jue opgevolgd door mr. T.P.E.E. van Groeningen als voorzitter van de wrakingskamer.

Elk half jaar wordt door de administratie een zittingsrooster met alle ingeplande zittingsdagen vastgesteld. Wekelijks, om de week in Arnhem en Zutphen, worden drie rechterlijke ambtenaren en een griffier op een wrakingszitting ingepland. Ingediende wrakingsverzoeken worden in overleg met de verzoeker op een van de zittingsdagen ingepland. Bij voorkeur bevindt zich in de zittingscombinatie altijd een rechterlijke ambtenaar van dezelfde afdeling als de gewraakte rechterlijke ambtenaar. Dit zoveel mogelijk ter waarborg dat (inhoudelijke of procedurele) specialistische kennis van het betrokken rechtsgebied aanwezig is. Rechterlijke ambtenaren en griffiers van de wrakingskamer doen per half jaar gemiddeld 2 tot 4 zittingen.

In 2016 is het wrakingsprotocol van de rechtbank Gelderland gewijzigd. Het wrakingsprotocol bepaalt thans dat een rechterlijke ambtenaar of griffier maximaal drie jaar deel uit maakt van de vaste wrakingskamer, welke periode met instemming van de algemeen voorzitter met een periode van drie jaar kan worden verlengd. Indien een lid van de vaste wrakingskamer tussentijds wordt aangewezen als (plaatsvervangend) voorzitter of een griffier als coördinerend griffier, vangt een nieuwe periode van drie jaar aan, die eenmaal met drie jaar kan worden verlengd. Voor de verlenging van de zittingsduur van de algemeen voorzitter is instemming van het gerechtsbestuur nodig.

¹ Het jaarverslag is opgemaakt volgens het format dat is overeengekomen op het landelijk overleg wrakingskamers.

² Zie bijlage I voor de Samenstelling Wrakingskamer Rechtbank Gelderland per 01-01-2016.

De jaren 2016 en 2017 gelden ten aanzien van dit nieuwe beleid als overgangperiode waarin eerst de langst zittende rechtelijke ambtenaren en griffiers rouleren.

Voor spoedzaken wordt een ad hoc wrakingskamer samengesteld. Deze bestaat zo veel mogelijk uit leden van de vaste wrakingskamer. Voor een dergelijke ad hoc kamer zal de administratie per (digitale) rondgang proberen zo spoedig mogelijk een zittingscombinatie bijeen te krijgen. Dat geldt ook voor het bijeenbrengen van een stand-by wrakingskamer, die wordt geformeerd voor zaken waarin op voorhand een wrakingsverzoek wordt verwacht en wordt verzocht een combinatie gereed te houden.

3. Statistieken

3.1 Wrakingsverzoeken

In het jaar 2016 zijn 47 wrakingsverzoeken ingediend bij de Rechtbank Gelderland. Dit aantal betekent een afname van 14 wrakingsverzoeken ten opzichte van 2015. Naast de in 2016 ingediende verzoeken werden er nog 4 wrakingsverzoeken uit 2015 in 2016 behandeld. De wrakingsverzoeken uit 2015 zijn zo spoedig mogelijk afgedaan en hebben geresulteerd in 3 afwijzingen en 1 verzoek is deels afgewezen en deels niet-ontvankelijk verklaard. Bij één van die verzoeken uit 2015 is tijdens de behandeling in januari 2016 de wrakingskamer gewraakt, welk verzoek is meegeteld bij de cijfers over het jaar 2016.

In totaal hadden de (concrete) wrakingsverzoeken uit 2016 betrekking op 45 rechters. Daarvan hadden 3 wrakingsverzoeken betrekking op de gehele (meervoudige) kamer. Daarnaast hadden 3 wrakingsverzoeken betrekking op 'de behandelende rechter van de Rechtbank Gelderland'. Eenmaal had een wrakingsverzoek betrekking op alle rechters van de rechtbank Gelderland (inclusief de rechters van de wrakingskamer), eenmaal op de Rechtbank Arnhem en eenmaal op alle (voorzieningen)rechters van het team kanton en handelsrecht van de locatie Zutphen.

In onderstaande tabel zijn de in 2016 ingediende wrakingsverzoeken per rechtsgebied/team en afdoeningsmodaliteit weergegeven.

Tabel 1: Statistieken per rechtsgebied (Arnhem en Zutphen)

	Strafrecht	Bestuursrecht	Civiel/Kanton	Wrakingskamer
Afgewezen/ongegrond	3	3	19	-
Toegewezen/gegrond	1	-	1	-
Niet-ontvankelijk	3	3	3	2
Ingetrokken	-	1	2	-
Berusting	-	1	-	-
Niet in behandeling genomen	-	-	2	3
Nog openstaand	-	-	-	-
Totaal:	7	8	27	5

3.2 Wrakingskamer

In vijf zaken was het wrakingsverzoek gericht tegen de wrakingskamer. In twee verzoeken is de verzoeker niet-ontvankelijk in zijn wrakingsverzoek verklaard, omdat al uitspraak in de bodemzaak was gedaan. De drie andere verzoeken zijn niet in behandeling genomen met de volgende gronden:

- Het eerste verzoek omdat de wrakingskamer op dezelfde gronden werd gewraakt als de gewraakte rechter en deze herhaling van deze, niet op specifieke rechters en hun handelingen gerichte, wrakingsgronden niet anders kan worden beschouwd dan als kennelijk misbruik van het rechtsmiddel wraking.
- Het tweede verzoek omdat het verzoekschrift was gericht tegen alle rechters van deze rechtbank en (derhalve) niet specifiek betrekking had op de persoon van een bepaalde rechter en evenmin op die rechter als lid van de wrakingskamer.
- Het derde verzoek omdat de wrakingskamer op dezelfde gronden werd gewraakt als de gewraakte rechter, welke gronden, zoals bevestigd door verzoeker, in wezen voor iedere rechter van de rechtbank zouden gelden. Een dergelijke herhaling van niet op specifieke rechters en hun handelingen gerichte wrakingsgronden komt neer op een verzoek om wraking van alle rechters van de rechtbank en is om die reden buiten behandeling gelaten.

3.3 Bijstandsverzoeken en ad-hoc-kamers

In 2016 zijn vier zogenaamde bijstandsverzoeken gedaan. In drie gevallen is gedurende een aantal dagen een stand-by kamer geformeerd. In één geval is besloten daar van af te zien. In geen enkel geval kwam het tot een daadwerkelijke zitting. Verder is in 2016 nimmer een ad hoc-kamer gevormd.

3.4 Bijzonderheden m.b.t. de wrakingsverzoeken

3.4.1 Afgedaan buiten zitting

In 13 verzoeken is door de wrakingskamer zonder behandeling ter zitting op het verzoek beslist.

3.4.2 Niet in behandeling genomen verzoeken

Vijf verzoeken zijn door de wrakingskamer buiten behandeling gesteld. Naast de hierboven in drie zaken reeds vermelde gronden, was in de andere twee zaken sprake van misbruik, omdat de wrakingskamer in een eerder wrakingverzoek in die zelfde zaak heeft bepaald dat een volgend wrakingsverzoek niet in behandeling zal worden genomen omdat sprake is van misbruik van het wrakingsinstrument.

3.4.3 Antimisbruikbepaling

In zeven beschikking heeft de wrakingskamer bepaald dat een volgend wrakingsverzoek niet in behandeling zal worden genomen, omdat sprake is van misbruik van het wrakingsinstrument.

3.5 Verschoningsverzoeken

In 2016 zijn geen verzoeken tot verschoning van een rechter ingediend.

3.6 Gronden

Als wrakingsgronden zijn onder meer aangevoerd:

- procedurele beslissing van de rechter;
- gebaseerd op een onjuiste grondslag;
- onwelgevallige uitlatingen van de rechter;
- verloop van de zitting;
- eerdere/andere beslissingen van de rechter;
- te laat ingediend verzoek;
- geen nieuwe of andere feiten aan het verzoek ten grondslag gelegd.

4. Bijzonderheden

In 2016 zijn twee wrakingsverzoeken toegewezen. Het betrof een zaak van de afdeling Strafrecht en een zaak van de afdeling Civiel/Kanton.

In de eerste zaak had de strafrechter ter terechtzitting verzocht om duidelijkheid over de wijze van ten laste leggen waarover de rechtbank uiteindelijk moet oordelen. Aangezien de rechter op eigen initiatief wees op een mogelijke tegenstrijdigheid in de dagvaarding en een mogelijke oplossingsrichting aandroeg en gelet op de omstandigheid dat de advocaat van verzoeker op dit punt een preliminair verweer had willen voeren, achtte de wrakingskamer het voorstelbaar dat hierdoor bij verzoeker de indruk zou kunnen zijn ontstaan dat de rechter de officier van justitie wilde helpen, althans wilde behouden voor een fout c.q. onduidelijkheid in de tenlastelegging. Hierdoor is bij verzoeker de objectief gerechtvaardigde vrees ontstaan, althans de schijn gewekt dat bij de rechter sprake was van vooringenomenheid.

In de civiele zaak was sprake van een onjuist geachte processuele beslissing die in strijd werd geacht met het beginsel van hoor en wederhoor. Deze beslissing was zo zeer onbegrijpelijk dat deze redelijkerwijs de schijn van vooringenomenheid heeft kunnen opwekken, wat blijkbaar ook is gebeurd.